

Muzyka klasyczna w rozwoju dziecka

1. Znaczenie muzyki w rozwoju dziecka.

Muzyka towarzyszy dziecku od początku jego życia. Jest elementem jego środowiska. Wprowadzenie dzieci do świata muzyki rozpoczyna się w trakcie przyjścia dziecka na świat. Wtedy po raz pierwszy może ono przejawiać jakiegokolwiek odpowiedzi na usłyszane dźwięki. Już od pierwszych dni można obserwować reakcje na głos matki i różne odgłosy pojawiające się wokoło. W dzisiejszych czasach coraz rzadziej możemy spotkać się z dostarczaniem dziecku przez rodziców bezpośredniego kontaktu z muzyką, do którego zalicza się śpiew, czy też gra na instrumentach. Często posiadane w domu instrumenty odchodzą na dalszy plan, gdyż zastępują je środki masowego przekazu. Coraz mniej rodziców poświęca swój czas na śpiewanie piosenek, kołysanek, zabawy muzyczne. To wszystko zostaje zamieniane na włączanie dziecku bajek oraz gotowych piosenek z płyt CD.

Muzyka ma zbawienny wpływ na rozwój dziecka, a jej zalety są następujące:

- prowadzi ona do harmonii w rozwoju i do współpracy organizmu na płaszczyźnie duchowej i fizycznej, ruch całego ciała pozwala dogłębnie przeżywać treści muzyczne,
- poprzez śpiew prowadzi do rozwoju układu oddechowego,
- kształtuje spostrzegawczość, bystrość, wyostrza zmysły, wyrabia też szybką orientację, kształtuje pamięć i skłania do logicznego myślenia,
- pozwala mu na lepszą koncentrację, a zabawy rytmiczne pozwalają spożytkować nadmiar energii, która tkwi w dzieciach,
- rytmy pojawiające się w zabawach rytmiczno-ruchowych pozwalają zrozumieć i przede wszystkim nauczyć systematyczności, która jest potrzebna w pracy z dzieckiem,
- dzięki muzyce dziecko może wyrażać swoje uczucia,
- swobodny taniec do utworu muzycznego pozwala uzewnętrznić dotychczasowe przeżycia oraz można wtedy dostrzec indywidualne cechy dziecka,
- znane są właściwości terapeutyczne i lecznicze muzyki, może ona pobudzać lub uspokajać, a przede wszystkim niweluje stres¹.

---

¹ Podolska B. *Muzyka w przedszkolu*, IMPULS, Kraków 2008, s.12.

2. Integracja muzyki i plastyki

Muzyka i plastyka od dawna mają ze sobą powiązania. Muzyka w znaczący sposób może wpływać na jakość pracy artystów, ponieważ często się spotyka, iż obraz był inspiracją do powstania muzyki, czy też muzyka była inspiracją do powstania obrazu².

Zajęcia integrujące muzykę i plastykę mają duży wpływ na rozwój możliwości twórczych dziecka. Zadaniem takich zajęć jest kształcenie umiejętności wyrażania swoich uczuć i przeżyć różnymi narzędziami artystycznymi. Podczas zajęć plastyczno-muzycznych ważny jest odpowiedni dobór muzyki, aby dzieciom było łatwo zauważyć zawarte w niej elementy i przełożyć to w postaci rysunku. Kiedy zajęcia będą odpowiednio zorganizowane dzieci będą traktować je jako zabawę, a przy tym będą rozwijać swoją wyobraźnię. Trzeba bowiem zaznaczyć, iż udział dzieci w zajęciach integrujących muzykę z plastyką pobudza ich do działań artystycznych, kierowanych wyobrażeniami dziecka powiązanymi ze słyszaną muzyką a nie z tym co widzi³.

Łączenie muzyki z plastyką pomaga dziecku zrozumieć i polubić muzykę klasyczną. Swobodne tworzenie rysunków do muzyki sprawia, że wytwory dziecięce są bardziej indywidualne i twórcze. Trzeba również pamiętać o stworzeniu odpowiedniej atmosfery i zachęcaniu dzieci do aktywności na takich zajęciach. Jeśli te warunki będą spełnione, dzieci z zainteresowaniem i radością będą uczestniczyły w zajęciach plastyczno-muzycznych⁴.

3. Związek muzyki klasycznej z twórczością plastyczną dziecka

Nawiązując do stwierdzenia, że muzyka klasyczna ma wpływ na jakość dziecięcych wytworów plastycznych, postanowiłam sama się o tym przekonać. Eksperyment badawczy, który przeprowadziłam miał temu dowieść.

Podczas pisania pracy dyplomowej miałam okazję przeprowadzić badania w dwóch grupach dzieci przedszkolnych. Prowadzone badania obejmowały pięć spotkań, podczas których miałam okazję przeprowadzić krótkie zajęcia muzyczno-plastyczne oraz plastyczne w obu grupach badawczych. Zajęcia prowadziłam

---

²J. Fuchs, *Formy kontaktu dziecka z muzyką*, [na:] <http://jfuchs.republika.pl/formy.html> (dostęp 19.01.2015)

³ U. Szuścik, *Muzyka i obraz plastyczny*, [w:] *Dziecko w świecie muzyki*, (red.) B. Dymara, Oficyna Wydawnicza IMPULS, Kraków 2000, s.179

⁴ L. Nicińska, *Ekspresja plastyczna dzieci inspirowana muzyką Fryderyka Chopina*, [na:] <http://www.wodn.piotrkow.pl/publikacja4a.html> (dostęp 21.01.2015)

równolegle w pierwszej i drugiej grupie, najpierw w grupie, gdzie występował czynnik eksperymentalny (muzyka klasyczna), a następnie w grupie kontrolnej (zajęcia plastyczne bez udziału muzyki). W obu grupach na początku zajęć został podany temat, do którego dzieci miały wykonywać prace plastyczne. Wybrana przeze mnie tematyka zajęć, była dobierana pod takim kątem, aby nie nakierowywać bezpośrednio do tworzenia prac jednolitych i odtwórczych. Tematy brzmiały ogólnikowo, a zatem każde dziecko mogło inaczej je interpretować. Następnie krótko omawiałam wspólnie z dziećmi wcześniej przedstawiony temat. Po jego krótkim przeanalizowaniu dzieci w grupie kontrolnej zasiadały do stolików i wykonywały prace. Dzieci w grupie eksperymentalnej natomiast słuchały wybranego przeze mnie utworu muzycznego. Mogły w tym czasie wykazać się swobodnym ruchem do rytmu muzyki. Następnie zasiadały do stolików i podczas wykonywania pracy również słuchały wybranej przeze mnie muzyki.

Dzięki stworzonemu narzędziu badawczemu do analizy jakości dziecięcych rysunków inspirowanych muzyką klasyczną, udało mi się zbadać wpływ muzyki na jakość prac dziecięcych. Dodatkowo prowadziłam obserwację dzieci podczas wykonywania prac plastycznych. Zebrane wyniki pomogły mi potwierdzić, główne założenie, że muzyka klasyczna pobudza dziecięcą wyobraźnię podczas wykonywania prac plastycznych, co wyraża się lepszą jakością prac inspirowanych muzyką. Dodatkowo potwierdziłam założenia, że muzyka klasyczna:

- przyspiesza proces rozpoczęcia wykonywania pracy plastycznej,
- zwiększa u dzieci samodzielność w wykonywaniu prac plastycznych,
- niweluje trudności techniczne podczas wykonywania prac plastycznych.

Samodzielnie przeprowadzone badania sprawiły, że mogłam osobiście się przekonać, że muzyka ma wpływ na kształtowanie i pobudzanie wyobraźni, a co za tym idzie, na jakość dziecięcych wytworów plastycznych. Zajęcia plastyczne z udziałem muzyki nie są nowością, natomiast należy zacząć podkreślać ich walory. Należy tutaj wspomnieć przede wszystkim o pobudzeniu wyobraźni, ale nie tylko ona odgrywa wielką rolę. Zalety zajęć plastycznych oraz zajęć muzycznych świadczą o możliwości kształtowania u dzieci wielu sfer rozwojowych, dlatego ważne jest, aby dzieci miały możliwość uczestniczenia w podobnych zajęciach. Połączenie obu tych dziedzin może przynosić wielkie korzyści dla dzieci, które będą odwzorowywać się w przyszłości, w życiu dorosłego już człowieka.

Źródło:

Podolska B. 2008. *Muzyka w przedszkolu*. Kraków: IMPULS.

Szuścik U. 2000. *Muzyka i obraz plastyczny*, [w:] *Dziecko w świecie muzyki*, (red.) B. Dymara, Kraków: Oficyna Wydawnicza IMPULS.

<http://www.wodn.piotrkow.pl/publikacja4a.html> - publikacja dotycząca ekspresji plastycznej dzieci inspirowanej muzyką Fryderyka Chopina [dostęp 21.01.2015]

<http://jfuchs.republika.pl/formy.html> - referat wygłoszony na spotkaniu w ramach WDN [dostęp 19.01.2015]

Praca dyplomowa: *Wpływ muzyki na twórczą aktywność plastyczną dzieci w wieku przedszkolnym* - badania własne

Opracowała:

Mgr Anna Kuczera